

Nr 172

Utlåtande i anledning av väckt motion om vissa folkskollärares jämställande med övningslärare i fråga om undervisningsskyldighet.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion (II: 209) har fröken *Karlsson m. fl.* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring i folkskolestadgan att folkskollärare med övningslärarutbildning eller dispens för övningslärartjänst i avseende å undervisningsskyldighet måtte jämnställas med övningslärare.

Beträffande motiveringen för det gjorda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har i vederbörlig ordning inforrats yttranden av skolöverstyrelsen, statskontoret och statens lönenämnd.

Skolöverstyrelsen har anfört följande.

Som i motionen nämnes må enligt 196 § folkskolestadgan, om särskilda skäl det föranleder, folkskollärares undervisningsskyldighet nedsättas, av skolstyrelsen med högst två veckotimmar, av länsskolnämnden eller skolöverstyrelsen med högst fyra veckotimmar och av överstyrelsen med därutöver högst fyra veckotimmar. Det tillkommer vidare Kungl. Maj:t att medgiva ytterligare nedsättning av ifrågavarande undervisningsskyldighet.

Nedsättning av undervisningsskyldigheten förekommer i stor utsträckning men har endast i ytterst få fall föranletts av den omständigheten att vederbörande folkskollärare haft övningslärarutbildning och på den grund tjänstgjort som konsulent i övningsämne. Med hänsyn till den obetydliga frekvensen av sådana fall, som i motionen åsyftas, synes något behov av en närmare reglering inom detta område icke föreligga. Därest det emellertid ändå skulle anses önskvärt att införa särskilda föreskrifter på denna punkt, har överstyrelsen för sin del intet att erinra mot att detta sker på motsvarande sätt som skett genom kungl. brev den 25 september 1959 angående instruktörs- eller konsulentverksamhet i övningsämnen vid obligatoriska skolor.

Statskontoret har avgivit följande yttrande.

Vid 1959 års riksdag anmälde Kungl. Maj:t frågan om inräknande i övningslärartjänst, vari ingår minst 15 veckotimmar egentlig undervisning, av tjänstgöring som instruktör eller konsulent i övningsämne vid obligatoriska skolor (prop. 1959: 151; st. utsk. 110; rd. skr. 258). Föreskrifter härom ha

sedermåra meddelats i nådigt brev den 25 september 1959 (statsligg., s. 736). När i förevarande motion hänvisning göres till den nedsättning av tjänstgöringsskyldigheten med 15 veckotimmar, som kan ges åt övningssärare, torde därvid nämnda föreskrifter åsyftas.

I motionen har icke angivits, i vilken utsträckning behov föreligger att för konsulentverksamheten utnyttja folkskollärare, som jämväl ha utbildning som övningssärare — en lärarkategori, som kan antagas vara förhållandevis liten. Det kan vidare antagas, att vissa av dessa lärare, vilkas tjänstgöring endast delvis omfattat undervisning i övningssämnen, icke äro lika lämpade som instruktörer eller konsulenter som övningssärare. Det synes emellertid i och för sig rimligt, att berörda bestämmelser utvidgas till att omfatta även folkskollärare med examen i övningssämne, och då ifrågasvarande konsulentverksamhet icke medför andra kostnader för statsverket än som följer av den indirekta statsbidragsgivningen vid den statliga pensioneringen, har statskontoret icke något att erinra mot att det av motionärerna väckta spörsmålet blir föremål för närmare överväganden.

Statens lönenämnd har anført bland annat följande.

Motionärerna torde med sin hemställan åsyfta, att föreskrifter i vad avser folkskollärare utfärdas av liknande innebörd som de genom beslut den 25 september 1959 i fråga om övningssärare meddelade bestämmelserna om instruktörs- eller konsulentverksamhet i övningssämnen vid obligatoriska skolor (jfr prop. 1959: 151, s. 52 och 53; SU 110; Rskr 258).

Lönenämnden anser för sin del, att generella bestämmelser icke böra utfärdas på sätt motionärerna föreslagit. Skulle det finnas lämpligt, att folkskollärare omhänderhar instruktörs- eller konsulentverksamhet i övningssämne vid obligatorisk skola, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i det särskilda fallet besluta om nedsättning av lärares undervisningsskyldighet på grund härav.

Utskottet. I motionen II: 209 har hemställts om sådan ändring av folkskolestadgan, att folkskollärare med övningssärarutbildning eller dispens för övningssärartjänst i avseende å undervisningsskyldighet måtte jämställas med övningssärare.

Av skolöverstyrelsens yttrande framgår, att nedsättning av undervisningsskyldigheten för folkskollärare endast i ytterst få fall föranletts av den omständigheten att vederbörande folkskollärare haft övningssärarutbildning och på den grund tjänstgjort som konsulent i övningssämne. Med hänsyn till den obetydliga frekvensen av sådana fall, som i motionen åsyftas, finner överstyrelsen något behov av en närmare reglering inom detta område icke föreliggande.

Utskottet, som icke på i motionen anförda skäl anser sig böra tillstyrka, att generella bestämmelser utfärdas i ämnet på sätt motionärerna föreslagit, finner i likhet med statens lönenämnd, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i förekommande fall besluta om nedsättning av folkskollärares undervisningsskyldighet på grund av att vederbörande omhänderhar instruktörs- eller konsulentverksamhet i övningssämne vid obligatorisk skola.

Utskottet hemställer förty,
att motionen II: 209 icke må till någon riksdagens åtgärd
föranleda.

Stockholm den 15 november 1960

På statsutskottets vägnar:
EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 171.

Reservation

av herrar *Jacobsson, Anders Johansson, Kaijser, Källqvist, Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson* och herr *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett, att utskottet bort ansluta sig till vad i motionen II: 209 föreslagits samt att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar motionärernas uppfattning, att folkskollärare med examen jämväl i övningsämne, vilken anlitas såsom instruktör eller konsulent i övningsämnet, i fråga om undervisningsskyldighet bör jämföras med lärare, som endast har övningslärarexamen. Det är framför allt ur kommunernas synpunkt av betydelse att kunna på ett effektivt sätt utnyttja den merutbildning som folkskollärare med facklärarutbildning besitter. Enligt utskottets mening bör därför folkskollärare med övningslärarutbildning eller dispens för övningslärartjänst erhålla möjlighet att i folkskollärartjänsten inräkna tjänstgöring som instruktör eller konsulent i övningsämne, motsvarande högst 15 veckotimmar. Liksom beträffande övningslärare skall statsbidrag härvid icke utgå. Utskottet tillstyrker sådan ändring av folkskolestadgan, att ovannämnda anordning möjliggöres.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till motionen II: 209, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av bestämmelserna i kungörelsen 1958: 399 (folkskolestadgan), att folkskollärare med övningslärarutbildning eller dispens för övningslärartjänst i avseende å undervisningsskyldighet måtte jämföras med övningslärare.»